

Analytické třídy kationtů

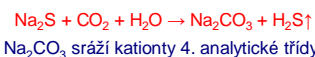
- sráží se **HCl**
 $\text{AgCl}\downarrow, \text{Hg}_2\text{Cl}_2\downarrow, \text{PbCl}_2\downarrow$
- sráží se **H_2S** v **HCl**
a) $(\text{PbS}\downarrow), \text{Bi}_2\text{S}_3\downarrow, \text{CuS}\downarrow, \text{CdS}\downarrow$
b) $\text{HgS}\downarrow, \text{As}_2\text{S}_5\downarrow, \text{Sb}_2\text{S}_5\downarrow, \text{SnS}_2\downarrow$ působením **Na_2S** s **NaOH**
 $\text{HgS}_2^{2-}, \text{AsS}_4^{3-}, \text{SbS}_4^{3-}, \text{SnS}_3^{2-}$
- sráží se **H_2S** v **NH_4OH**
a) $\text{Al}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Cr}(\text{OH})_3\downarrow, \text{ZnS}\downarrow$ působením **NaOH** s **Na_2O_2**
 $[\text{Al}(\text{OH})_4]^{-}, [\text{Zn}(\text{OH})_4]^{2-}, \text{CrO}_4^{2-}$
b) $\text{Fe}_2\text{S}_3\downarrow, \text{MnS}\downarrow, \text{NiS}\downarrow, \text{CoS}\downarrow$
- sráží se **Na_2CO_3**
 $\text{CaCO}_3\downarrow, \text{SrCO}_3\downarrow, \text{BaCO}_3\downarrow, \text{MgCO}_3\downarrow$
- nesráží se (Mg^{2+}), Na^+ , K^+ , NH_4^+

Kationty 9.7.2004 © Pavel Coufal Kvalitativní analytická chemie

Srážení 2. a 3. třídy pomocí Na_2S

- sráží se **Na_2S** v **HCl**
a) $(\text{PbS}\downarrow), \text{Bi}_2\text{S}_3\downarrow, \text{CuS}\downarrow, \text{CdS}\downarrow$
b) $\text{HgS}\downarrow, \text{As}_2\text{S}_5\downarrow, \text{Sb}_2\text{S}_5\downarrow, \text{SnS}_2\downarrow$ působením **Na_2S** s **NaOH**
 $\text{HgS}_2^{2-}, \text{AsS}_4^{3-}, \text{SbS}_4^{3-}, \text{SnS}_3^{2-}$
- sráží se **Na_2S** v **NH_4OH**
a) $\text{Al}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Cr}(\text{OH})_3\downarrow, \text{ZnS}\downarrow$ působením **NaOH** s **Na_2O_2**
 $[\text{Al}(\text{OH})_4]^{-}, [\text{Zn}(\text{OH})_4]^{2-}, \text{CrO}_4^{2-}$
b) $\text{Fe}_2\text{S}_3\downarrow, \text{MnS}\downarrow, \text{NiS}\downarrow, \text{CoS}\downarrow$

POZOR!

Kationty 9.7.2004 © Pavel Coufal Kvalitativní analytická chemie

Skupinové reakce kationtů

HCl: $\text{AgCl}\downarrow, \text{PbCl}_2\downarrow, \text{Hg}_2\text{Cl}_2\downarrow$

KI: $\text{AgI}\downarrow, \text{PbI}_2\downarrow, \text{Hg}_2\text{I}_2\downarrow$
 $\text{BiI}_3\downarrow, \text{Cu}_2\text{I}_2\downarrow + \text{I}_2\downarrow, \text{HgI}_2\downarrow$

H_2SO_4 : $\text{PbSO}_4\downarrow, \text{BaSO}_4\downarrow, \text{SrSO}_4\downarrow, (\text{CaSO}_4\downarrow)$

Na_2S : $\text{Ag}_2\text{S}\downarrow, \text{PbS}\downarrow, \text{HgS}\downarrow + \text{Hg}\downarrow$
 $\text{Bi}_2\text{S}_3\downarrow, \text{CuS}\downarrow, \text{CdS}\downarrow$
 $\text{HgS}\downarrow, \text{As}_2\text{S}_3\downarrow, \text{As}_2\text{S}_5\downarrow, \text{Sb}_2\text{S}_3\downarrow, \text{Sb}_2\text{S}_5\downarrow, \text{SnS}\downarrow, \text{SnS}_2\downarrow$
 $\text{Al}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Cr}(\text{OH})_3\downarrow, \text{ZnS}\downarrow$
 $\text{FeS}\downarrow, \text{Fe}_2\text{S}_3\downarrow, \text{MnS}\downarrow, \text{NiS}\downarrow, \text{CoS}\downarrow$

Kationty 9.7.2004 © Pavel Coufal Kvalitativní analytická chemie

Skupinové reakce kationtů s KOH

KOH: $\text{Ag}_2\text{O}\downarrow, \text{Pb}(\text{OH})_2\downarrow, \text{Hg}_2\text{O}\downarrow$
 $\text{Bi}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Cu}(\text{OH})_2\downarrow, \text{Cd}(\text{OH})_2\downarrow$
 $\text{HgO}\downarrow, \text{Sb}(\text{OH})_3\downarrow, \text{H}_3\text{SbO}_4\downarrow, \text{Sn}(\text{OH})_2\downarrow, \text{Sn}(\text{OH})_4\downarrow$
 $\text{Al}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Cr}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Zn}(\text{OH})_2\downarrow$
 $\text{Fe}(\text{OH})_2\downarrow, \text{Fe}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Mn}(\text{OH})_2\downarrow, \text{Ni}(\text{OH})_2\downarrow, \text{Co}(\text{OH})_2\downarrow$
 $\text{Mg}(\text{OH})_2\downarrow$

v nadbytku: $[\text{Pb}(\text{OH})_3]^{2-}, [\text{Sb}(\text{OH})_4]^{-}, [\text{Sb}(\text{OH})_6]^{-}, [\text{Sn}(\text{OH})_3]^{-}$
 $[\text{Sn}(\text{OH})_6]^{2-}, [\text{Al}(\text{OH})_4]^{-}, [\text{Cr}(\text{OH})_6]^{3-}, [\text{Zn}(\text{OH})_3]^{-}$

oxidace na vzduchu: $\text{Fe}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Mn}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Co}(\text{OH})_3\downarrow$

Kationty 9.7.2004 © Pavel Coufal Kvalitativní analytická chemie

Skupinové reakce kationtů s NH_4OH

NH_4OH : $\text{Ag}_2\text{O}\downarrow, \text{Pb}(\text{OH})_2\downarrow, \text{Hg}_2\text{NH}_2\text{Cl}\downarrow$
 $\text{Bi}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Cu}(\text{OH})_2\downarrow, \text{Cd}(\text{OH})_2\downarrow$
 $\text{HgNH}_2\text{Cl}\downarrow, \text{Sb}(\text{OH})_3\downarrow, \text{H}_3\text{SbO}_4\downarrow, \text{Sn}(\text{OH})_2\downarrow, \text{Sn}(\text{OH})_4\downarrow$
 $\text{Al}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Cr}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Zn}(\text{OH})_2\downarrow$
 $\text{Fe}(\text{OH})_2\downarrow, \text{Fe}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Mn}(\text{OH})_2\downarrow, \text{Ni}(\text{OH})_2\downarrow, \text{Co}(\text{OH})_2\downarrow$

v nadbytku: $[\text{Ag}(\text{NH}_3)_2]^+$
 $[\text{Cu}(\text{NH}_3)_4]^{2+}, [\text{Cd}(\text{NH}_3)_4]^{2+}$
 $[\text{Cr}(\text{NH}_3)_6]^{3+}, [\text{Zn}(\text{NH}_3)_4]^{2+}$
 $[\text{Mn}(\text{NH}_3)_6]^{2+}, [\text{Ni}(\text{NH}_3)_6]^{2+}, [\text{Co}(\text{NH}_3)_6]^{2+}$

oxidace na vzduchu: $\text{Fe}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Mn}(\text{OH})_3\downarrow, [\text{Co}(\text{NH}_3)_6]^{3+}$

Kationty 9.7.2004 © Pavel Coufal Kvalitativní analytická chemie

Skupinové reakce kationtů s Na_2CO_3

Na_2CO_3 :

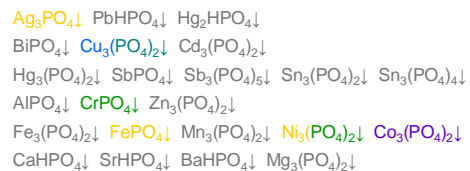
$\text{Ag}_2\text{CO}_3\downarrow, \text{PbCO}_3\downarrow, \text{Hg}_2\text{CO}_3\downarrow$
 $\text{Bi}_2(\text{CO}_3)_3\downarrow, \text{CuCO}_3\downarrow, \text{CdCO}_3\downarrow$
 $\text{HgCO}_3\downarrow, \text{Sb}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Sb}(\text{OH})_5\downarrow, \text{Sn}(\text{OH})_2\downarrow, \text{Sn}(\text{OH})_4\downarrow$
 $\text{Al}(\text{OH})_3\downarrow, \text{Cr}(\text{OH})_3\downarrow, \text{ZnCO}_3\downarrow$
 $\text{FeCO}_3\downarrow, \text{Fe}_2(\text{CO}_3)_3\downarrow, \text{MnCO}_3\downarrow, \text{NiCO}_3\downarrow, \text{CoCO}_3\downarrow$
 $\text{CaCO}_3\downarrow, \text{SrCO}_3\downarrow, \text{BaCO}_3\downarrow, \text{MgCO}_3\downarrow$

Na_2CO_3 sráží kationty 1., 2., 3. a 4. analytické třídy.
Kationty 5. analytické třídy zůstávají v roztoku.

Kationty 9.7.2004 © Pavel Coufal Kvalitativní analytická chemie

Skupinové reakce kationtů s Na₂HPO₄

Na₂HPO₄:

Bílé sraženiny fosforečnanů se od sebe liší
různou rozpustností ve
zřed. CH₃COOH, zřed. HCl, zřed. HNO₃, konc. NH₄OH a NaOH.

Kationty 9.7.2004 © Pavel Coufal Kvalitativní analytická chemie

Rozpustnost fosforečnanů

v konc. NH₄OH se rozpouštějí: Ag₃PO₄↓ Cu₃(PO₄)₂↓
Cd₃(PO₄)₂↓ Zn₃(PO₄)₂↓ Mn₃(PO₄)₂↓ Ni₃(PO₄)₂↓ Co₃(PO₄)₂↓

v NaOH se rozpouštějí: PbHPO₄↓ SbPO₄↓ Sb₃(PO₄)₅↓
Sn₃(PO₄)₂↓ Sn₃(PO₄)₄↓ AlPO₄↓ CrPO₄↓ Zn₃(PO₄)₂↓

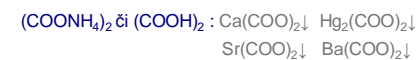
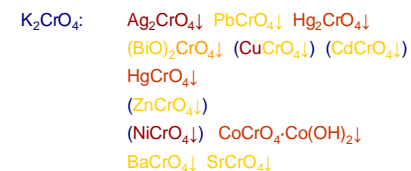
ve zřed. CH₃COOH se rozpouštějí: Ag₃PO₄↓ Cd₃(PO₄)₂↓
CrPO₄↓ Mn₃(PO₄)₂↓ Ni₃(PO₄)₂↓ CaHPO₄↓ SrHPO₄↓
BaHPO₄↓ Mg₃(PO₄)₂↓

ve zřed. HCl se nerozpouštějí: BiPO₄↓ Sn₃(PO₄)₂↓ Sn₃(PO₄)₄↓

ve zřed. HNO₃ se nerozpouští: BiPO₄↓

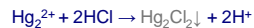
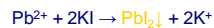
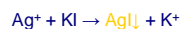
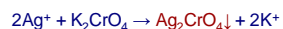
Kationty 9.7.2004 © Pavel Coufal Kvalitativní analytická chemie

Skupinové reakce kationtů s K₂CrO₄ a (COONH₄)₂

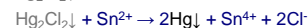
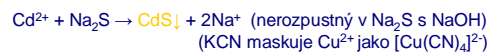
Kationty 9.7.2004 © Pavel Coufal Kvalitativní analytická chemie

Selektivní a specifické reakce 1. třídy

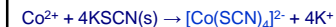
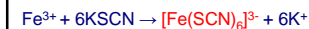
Kationty 9.7.2004 © Pavel Coufal Kvalitativní analytická chemie

Selektivní a specifické reakce 2. třídy

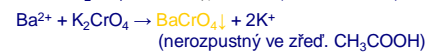
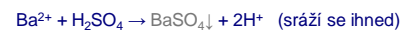
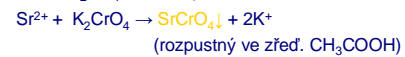
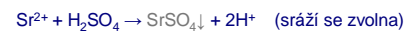
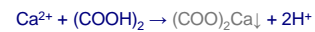
Kationty 9.7.2004 © Pavel Coufal Kvalitativní analytická chemie

Selektivní a specifické reakce 3. třídy

Kationty 9.7.2004 © Pavel Coufal Kvalitativní analytická chemie

Selektivní a specifické reakce 4. třídy

H_2SO_4 a K_2CrO_4 nesráží Ca^{2+}

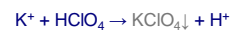
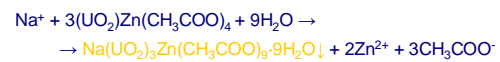
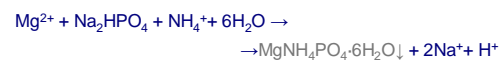
$(\text{COOH})_2$ zvolna sráží Sr^{2+} , ale nesráží Ba^{2+}

Kationty

9.7.2004 © Pavel Coufal

Kvalitativní analytická chemie

Selektivní a specifické reakce 5. třídy

Kationty

9.7.2004 © Pavel Coufal

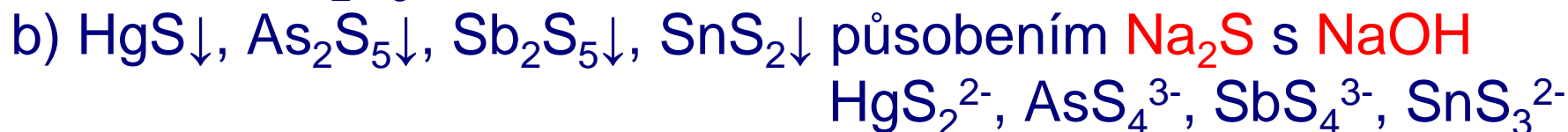
Kvalitativní analytická chemie

Analytické třídy kationtů

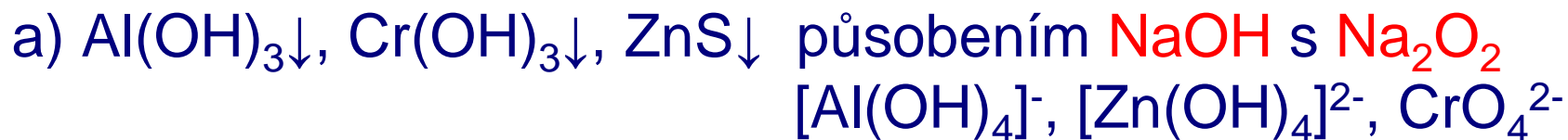
1. sráží se **HCl**

2. sráží se **H₂S** v **HCl**

3. sráží se **H₂S** v **NH₄OH**

4. sráží se **Na₂CO₃**

5. nesráží se (Mg^{2+}), Na^+ , K^+ , NH_4^+

Srážení 2. a 3. třídy pomocí Na_2S

2. sráží se Na_2S v HCl

a) $\text{PbS}\downarrow$, $\text{Bi}_2\text{S}_3\downarrow$, $\text{CuS}\downarrow$, $\text{CdS}\downarrow$

b) $\text{HgS}\downarrow$, $\text{As}_2\text{S}_5\downarrow$, $\text{Sb}_2\text{S}_5\downarrow$, $\text{SnS}_2\downarrow$ působením Na_2S s NaOH
 HgS_2^{2-} , AsS_4^{3-} , SbS_4^{3-} , SnS_3^{2-}

3. sráží se Na_2S v NH_4OH

a) $\text{Al}(\text{OH})_3\downarrow$, $\text{Cr}(\text{OH})_3\downarrow$, $\text{ZnS}\downarrow$ působením NaOH s Na_2O_2
 $[\text{Al}(\text{OH})_4]^-$, $[\text{Zn}(\text{OH})_4]^{2-}$, CrO_4^{2-}

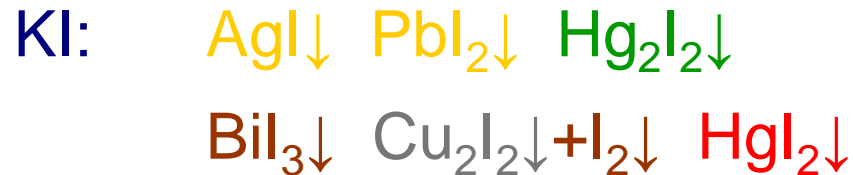
b) $\text{Fe}_2\text{S}_3\downarrow$, $\text{MnS}\downarrow$, $\text{NiS}\downarrow$, $\text{CoS}\downarrow$

POZOR!

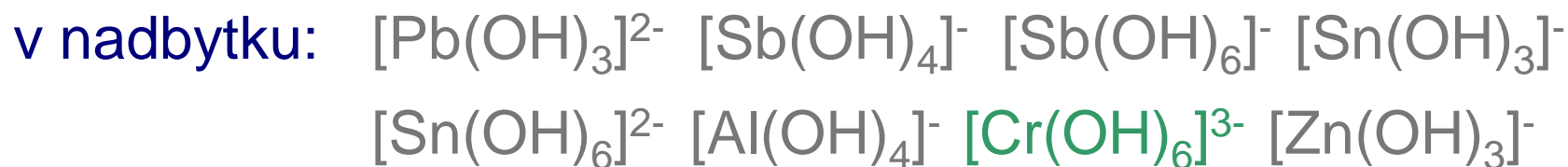
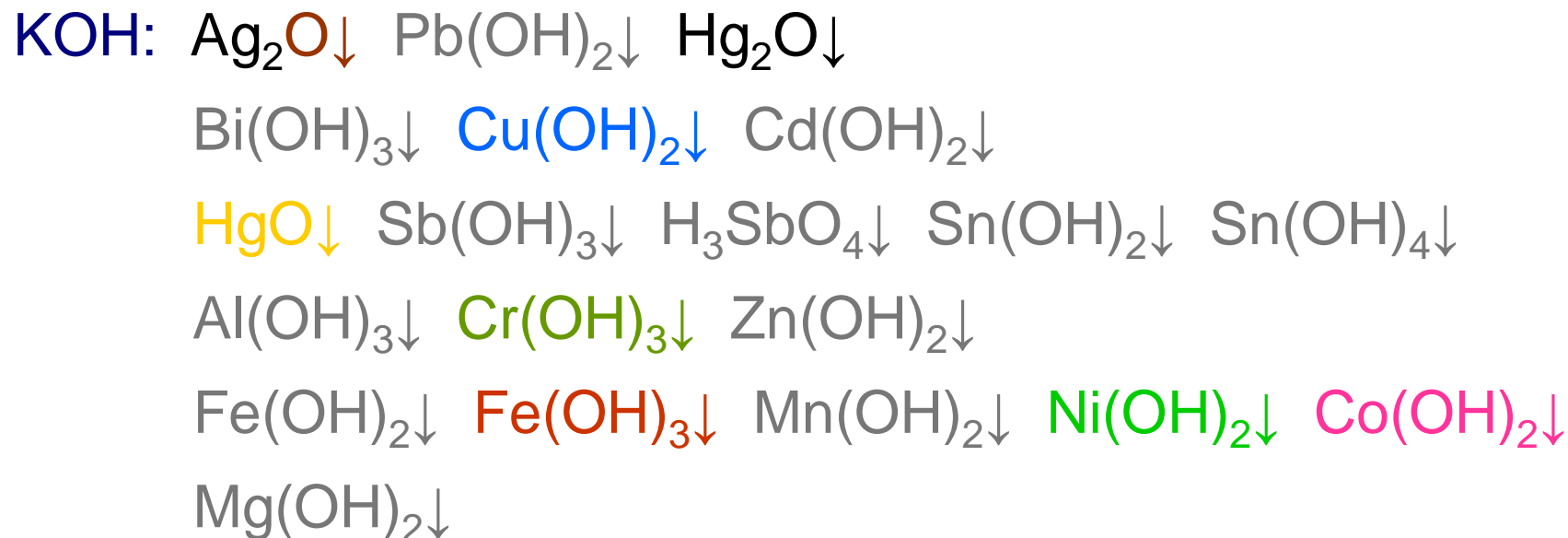

Na_2CO_3 sráží kationty 4. analytické třídy.

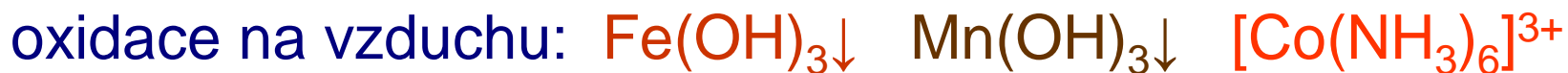
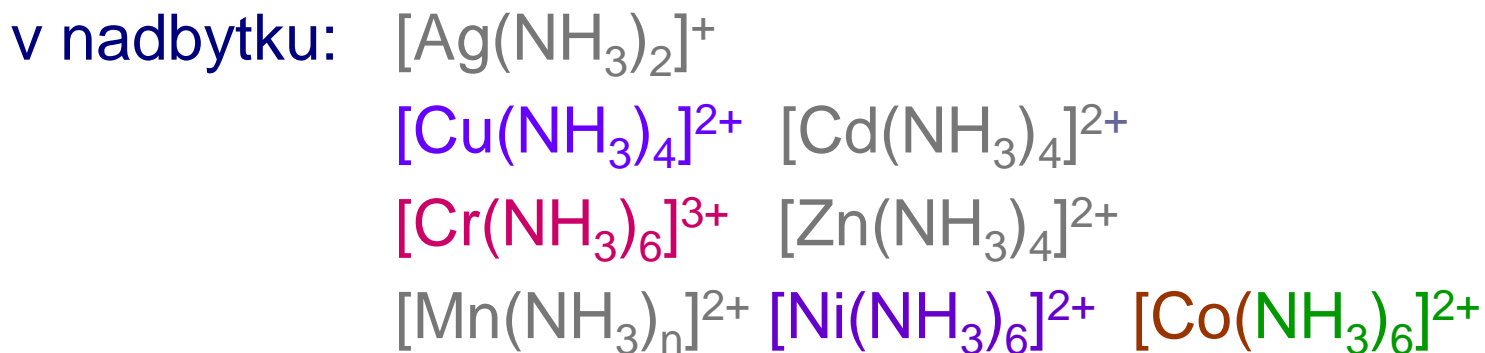
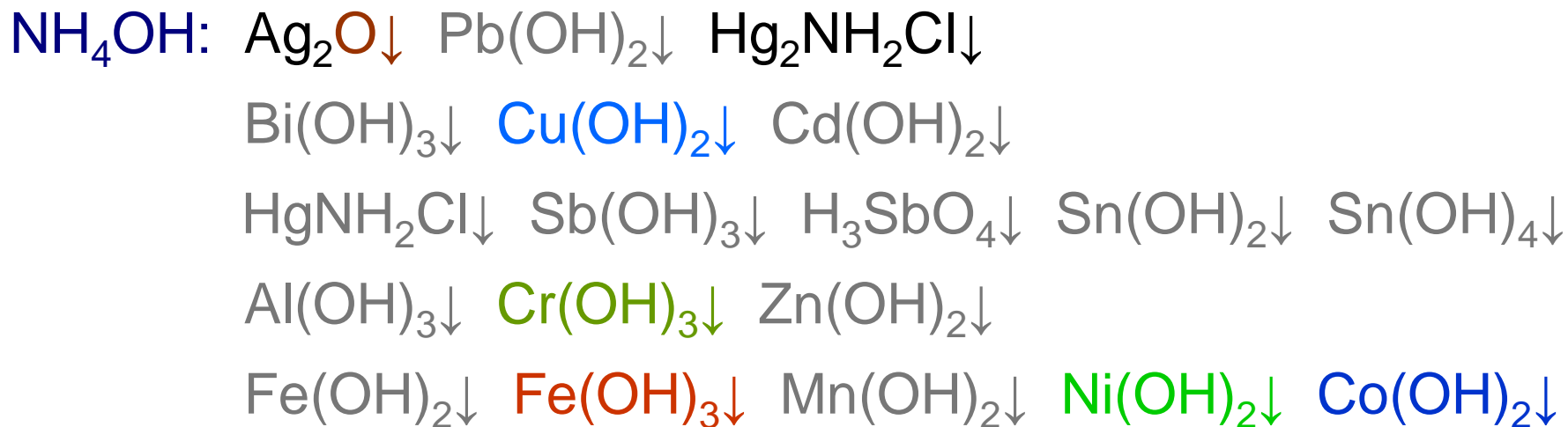
Skupinové reakce kationtů

Skupinové reakce kationtů s KOH

Skupinové reakce kationtů s NH_4OH

Skupinové reakce kationtů s Na_2CO_3

Na_2CO_3 :

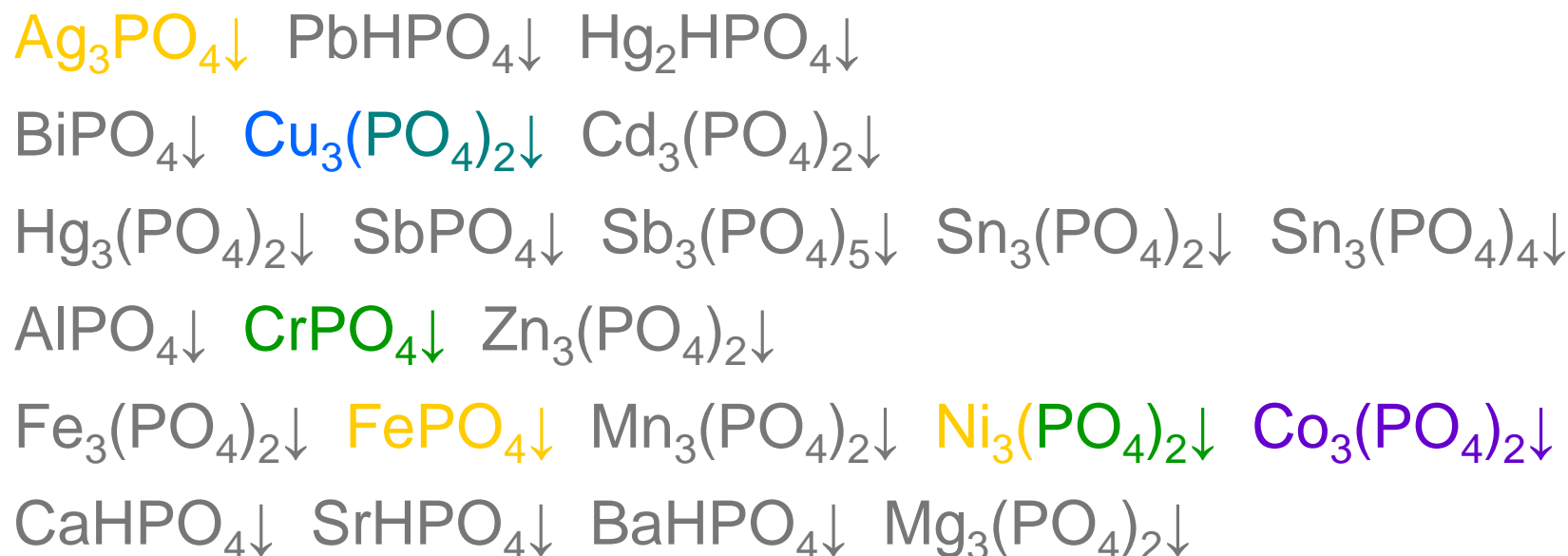

Na_2CO_3 sráží kationty 1., 2., 3. a 4. analytické třídy.

Kationty 5. analytické třídy zůstávají v roztoku.

Skupinové reakce kationtů s Na_2HPO_4

Na_2HPO_4 :

Bílé sraženiny fosforečnanů se od sebe liší

různou rozpustností ve

zřed. CH_3COOH , zřed. HCl , zřed. HNO_3 , konc. NH_4OH a NaOH .

Rozpustnost fosforečnanů

v konc. NH_4OH se rozpouštějí: $\text{Ag}_3\text{PO}_4\downarrow$ $\text{Cu}_3(\text{PO}_4)_2\downarrow$

$\text{Cd}_3(\text{PO}_4)_2\downarrow$ $\text{Zn}_3(\text{PO}_4)_2\downarrow$ $\text{Mn}_3(\text{PO}_4)_2\downarrow$ $\text{Ni}_3(\text{PO}_4)_2\downarrow$ $\text{Co}_3(\text{PO}_4)_2\downarrow$

v NaOH se rozpouštějí: $\text{PbHPO}_4\downarrow$ $\text{SbPO}_4\downarrow$ $\text{Sb}_3(\text{PO}_4)_5\downarrow$

$\text{Sn}_3(\text{PO}_4)_2\downarrow$ $\text{Sn}_3(\text{PO}_4)_4\downarrow$ $\text{AlPO}_4\downarrow$ $\text{CrPO}_4\downarrow$ $\text{Zn}_3(\text{PO}_4)_2\downarrow$

ve zřed. CH_3COOH se rozpouštějí: $\text{Ag}_3\text{PO}_4\downarrow$ $\text{Cd}_3(\text{PO}_4)_2\downarrow$

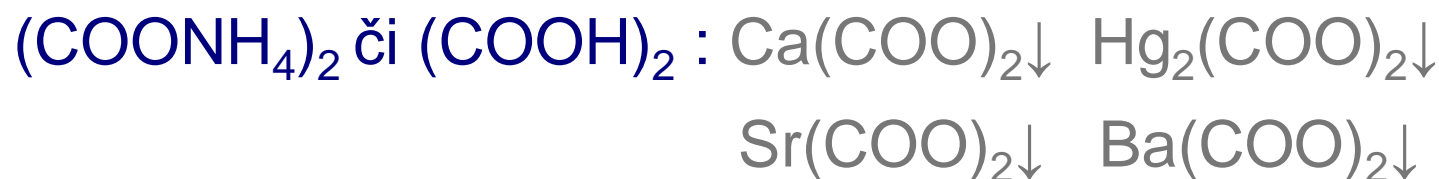
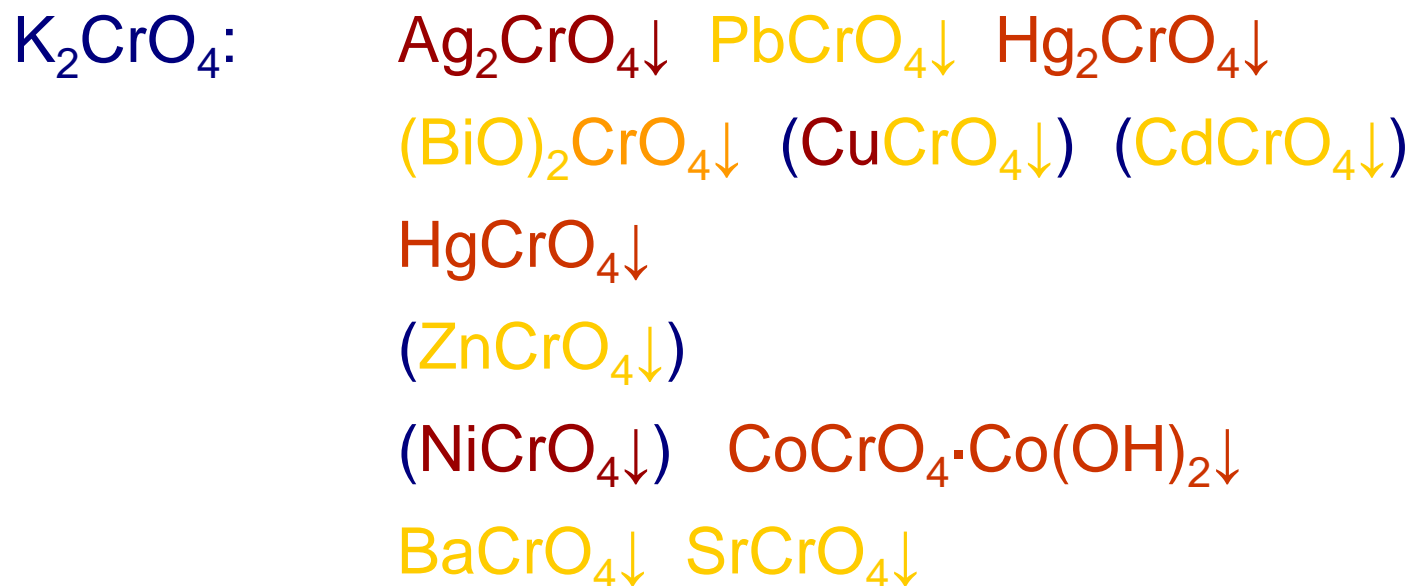
$\text{CrPO}_4\downarrow$ $\text{Mn}_3(\text{PO}_4)_2\downarrow$ $\text{Ni}_3(\text{PO}_4)_2\downarrow$ $\text{CaHPO}_4\downarrow$ $\text{SrHPO}_4\downarrow$

$\text{BaHPO}_4\downarrow$ $\text{Mg}_3(\text{PO}_4)_2\downarrow$

ve zřed. HCl se nerozpouštějí: $\text{BiPO}_4\downarrow$ $\text{Sn}_3(\text{PO}_4)_2\downarrow$ $\text{Sn}_3(\text{PO}_4)_4\downarrow$

ve zřed. HNO_3 se nerozpouští: $\text{BiPO}_4\downarrow$

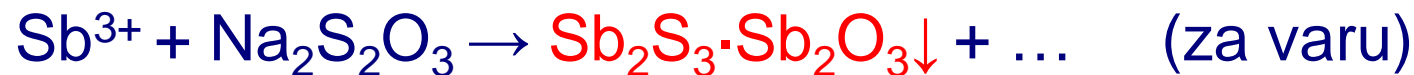
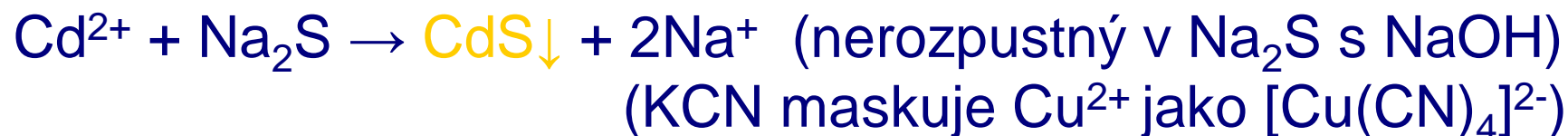
Skupinové reakce kationtů s K_2CrO_4 a $(COONH_4)_2$

Selektivní a specifické reakce 1. třídy

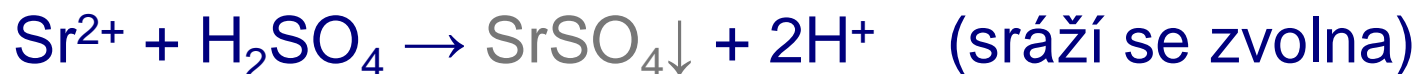
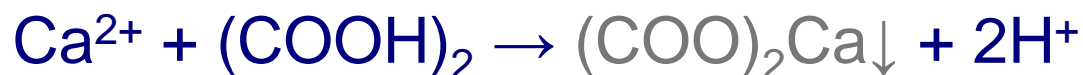
Selektivní a specifické reakce 2. třídy

Selektivní a specifické reakce 3. třídy

Selektivní a specifické reakce 4. třídy

(rozpuštěný ve zřed. CH_3COOH)

(nerozpuštěný ve zřed. CH_3COOH)

H_2SO_4 a K_2CrO_4 nesráží Ca^{2+}

$(\text{COOH})_2$ zvolna sráží Sr^{2+} , ale nesráží Ba^{2+}

Selektivní a specifické reakce 5. třídy

